

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

**Javaslat a magyar királyi 7. honvéd huszárezred
települési értéktárba történő felvételéhez**

Készítette:

..... (aláírás)

Pápa, 2020. 03. 23.

(P. H.)

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: **Horváth Ferenc**
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Horváth Ferenc
Levelezési cím: 8500 Pápa Huszár ltp. 18. ép. I/1
Telefonszám: 06/70/340-9972
E-mail cím: frankhusar@gmail.com

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése magyar királyi 7. honvéd huszárezred
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: **Pápa**
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

☒ települési	☐ tájegységi	☐ megyei	☐ külföldi magyarság
---	-------------------------------------	---------------------------------	---
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

I. Ferenc József 1868. december 5-én szentesítette a véderőről szóló XL. törvényt, amely Magyar Királyi Honvédség felállításáról rendelkezett. A szintén ebben az esztendőben elfogadott XLI. törvény értelmében Magyarországot hét honvédkerületre osztották, ezen belül 82 gyalogoszázlój és 32 lovasszázad szervezését kellett megoldani. Elhelyezésük megyénkben két város: Veszprémet és Pápát érintette. Ekkor az alakulat Veszprémbe került. 1880-ban megalakultak a lovasdandárok. A 7. ezred a budapesti 2. lovasdandár alárendeltségébe nyert beosztást. Ezzel egyidejűleg a lovas alakulatok elnevezését huszárra változtatták.

A felsőbb katonai vezetés 1884. év elején döntött a 7. huszárezred Pápara helyezéséről. Ennek alátámasztására a Pápai Lapok 1884. február 10-i számában tájékoztatták a város közvéleményét arról, hogy januárban Thaly Kálmán költő, történetíró, volt pápai diák, országgyűlési képviselő interpellált báró Orczy Béla honvédelmi miniszterhez a tekintetben, hogy a pápai 71. és 72. gyalogzászlóalj helyébe helyezték át a veszprémi huszárezredet. Rövidesen megkezdődött az alakulatok technikai cseréje. 1884 szeptemberében mindkét fegyvernemi alakulat előkészítő egységei megkezdtek a laktanyák átalakítását a magasabb egységek befogadására: Veszprémbe a 71. és 72. gyalogzászlóalj, Pápa pedig a 7. huszárezred számára. Az ország költségvetése csak a szűk létszámkeretek fenntartását biztosította, így a huszárezred létszáma - az ezredtörzs és az I. osztály együtt 120 fő volt.

Pápara a huszárezred törzse és ide rendelt két százada 1884. október 8-án, délelőtt 11 órakor vonult be a Veszprémi út és Jókai utca vonalán Hubert Andor alezredes vezetésével. A huszárezred viszonylag csendesen illeszkedett be Pápa város társadalmi életébe. Tagjai igyekeztek megjelenni minden olyan városi rendezvényen, amelyre meghívást kaptak. A

lovas felvonulások eseményszámba mentek, az évenkénti lóvásárlások és a gazdasági beszállítási szerződések kötése, az időnkénti katonai felszerelési árverések pedig kedvező gazdasági kapcsolatokat jelentettek a városi és környékbeli gazdáknak, gazdaságoknak. Pápa város és a város környéki falvak lakossága vegyes érzelmekkel fogadta az évenként ismétlődő gyakorlatozásokat. Ezek során a harctéri helyzetet megközelítő szituációkban nem csak a tisztek és a katonák fizikai és morális teherbíró-képességét lehetett vizsgáztatni, hanem képet lehetett adni az egyéneknek és a csapatoknak a háború esetén elviselendő terhekről, a körülmények hirtelen változásairól, az együttműködés zökkenőiről is. A békeidőben a létszámilag folyamatosan bővülő ezredet éves szinten érték a gazdálkodási és a lóállományra vonatkozó ellenőrzések is, melyek mindig kiváló eredménnyel zárultak. Az ezred személyi állományában gyakoriak voltak az előléptetések.

A „Szarajevói merénylet” után 1914. július 31.-én a Monarchiában általános mozgósítást rendeltek el. Az ezred három százada, és az ezredtörzs gróf Lubiensky János ezredes parancsnokságával a megkapott harctéri induló parancs alapján augusztus 9-én, három különvonattal indult Galíciába. A laktanyában Nádassy György alezredes maradt az állomásparancsnok, aki itt irányította a tartalékosok, népfelkelők behívásait, felszerelését, hadraállítást és a harcoló egységeknek felajánlott természetbeni ajándékok, ruhaneműk eljuttatását. Az általános mozgósítás alkalmával hadra állított 5. lovashadosztály a Kelet-Galíciába felvonuló 2. hadsereghez osztották be. A pápai alakulat augusztus 12 és 13-án érkezett ki Tarnopol környékére. Alapvető feladatuk az volt, hogy a felvonuló orosz csapatok csoportosításait felderítse és megállítsa. Foreich altábornagy hadosztályparancsnok nem várta be a felderítő osztagok, az előhad és az előosztág jelentését, és Gorodoknál anélkül, hogy tudta volna, hogy hol, milyen erős ellenség van előtte, a következő parancsot adta ki: Roham! A gorodoki csatában, de még inkább a satanowi rajtaütés alatt a lovashadosztály 24 tisztjét, 450 emberét, 650 lovát és szállító vonatának nagy részét elveszítette. A legnagyobb veszteségeket a pápai 7. ezred szenvedte el, az idetartozó érsekújvári 7/II. osztály szinte teljesen megsemmisült. Ezután az 5. lovashadosztály harcképes részeiből az oroszok előnyomulásának késleltetésére gróf Lubiensky János ezredes, a pápai 7. huszárezred parancsnokának vezetésével összeállítottak egy különítményt és tovább harcoltak. A pótlások beérkezése után 1915 áprilisában ismét teljes értékű lett a hadosztály és benne az ezred. Résztvettek a gorlicei offenzívában és Przemysl visszafoglalásában. 1916-ban a román átállás után Bukovina keleti területét védték az orosz támadások ellen. 1917-ben a tüzérség fejlődése, valamint a lóállomány nagymértékű pusztulása miatt a lovashadosztályokat teljesen gyaloghadosztályokká kellett átszervezni. Minden lovashadosztálynál csak egy század maradt lóháton. Közben Pápán folyt a pótszázadok kiképzése, felkészítése. Ebben az évben a hatalmas emberveszteségek és az Oroszországban kitört forradalom hatására a harcok elcsendesedtek a Kárpátokban és fegyverszünetet kötöttek a központi hatalmak az oroszokkal. 1918-ban a Keleti front fokozatosan felszámolásra került a csapatok így a huszárezred is kivonásra került. Az 5. honvéd lovashadosztály halálfélelmet nem ismerő lovasrohamai rettegetté tették a magyar huszár nevét és a már addig is világhírű magyar lovasságnak most még a „vörös ördög” jelzöt is megszerezték. A hadügyminisztérium évvégi és a jövőbe tekintő döntése értelmében a 7. huszárezred parancsnoksága és I. osztálya továbbra is Pápán marad. II. osztálya pedig Győrben Érsekújvár helyett. 1919-ben a „Tanácsköztársaság” ideje alatti kaotikus állapotoktól igyekezett távol maradni az ezred. A tanács kormány bukása után a Dunántúlon Horthy Miklós csapatai vették át az irányítást. A román csapatok fokozatos visszavonulása után a Nemzeti Hadsereg központját Székesfehérvárra tették át, és idevezényelték a pápai huszárezred személyi állományát is.

Az 1920 nyarán az átszervezések után az alakulat ismét visszatért Páparra, de az ezred, mint önálló katonai szervezet megszűnt és katonái a soproni Árpád fejedelem 3. honvéd huszárezred II. osztályaként szolgálták tovább a hazát.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Az 1867-es kiegyezést követően felállított tíz honvéd huszárezred közül a Magyar Királyi 7. Honvéd Huszárezred, mint önálló katonai szervezet 1884 októberétől 1920 júliusáig, 36 éven keresztül Pápa városában állomásozott.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Fejes Sándor:	A MAGYAR KIRÁLYI 7. HONVÉD HUSZÁREZRED TÖRTÉNETE a dokumentumok tükrében 1874-1920 Pápa 2000.
Ajtai Endre-vitéz Péczely László: A Magyar Huszár 1936.	
Pápai Lapok	1879-1903 évfolyamok
Pápai Közlöny	1904-1920 évfolyamok
Pápai Hírlap	1921-1935 évfolyamok

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: nincs

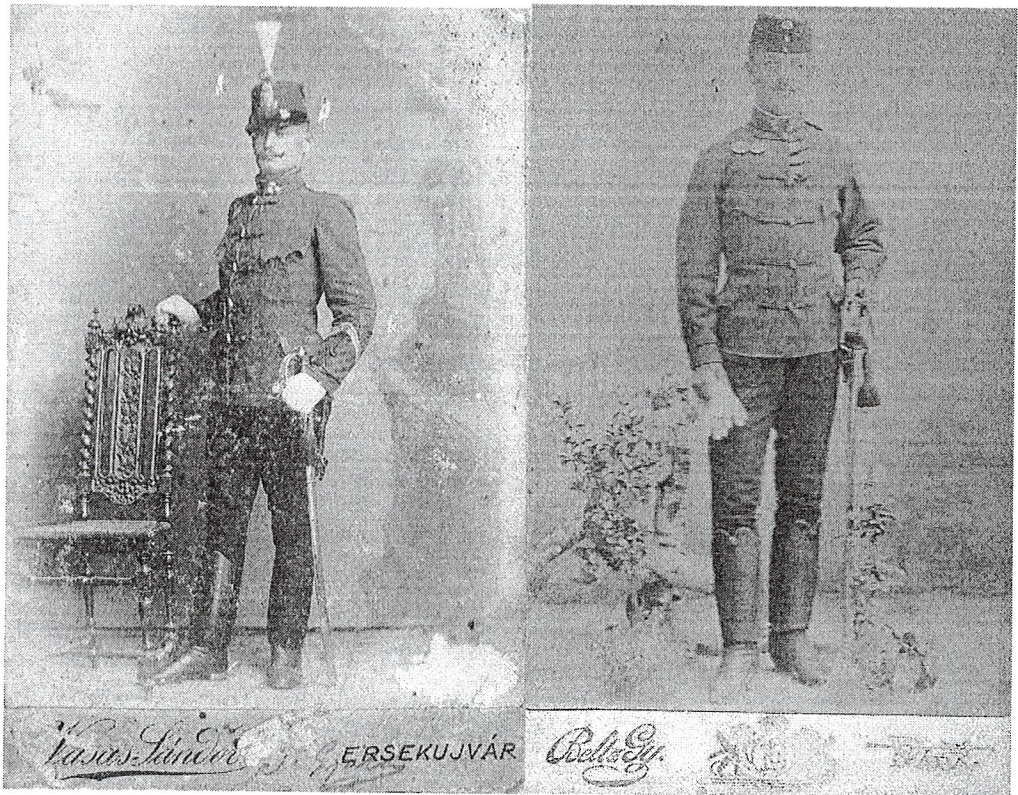
III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

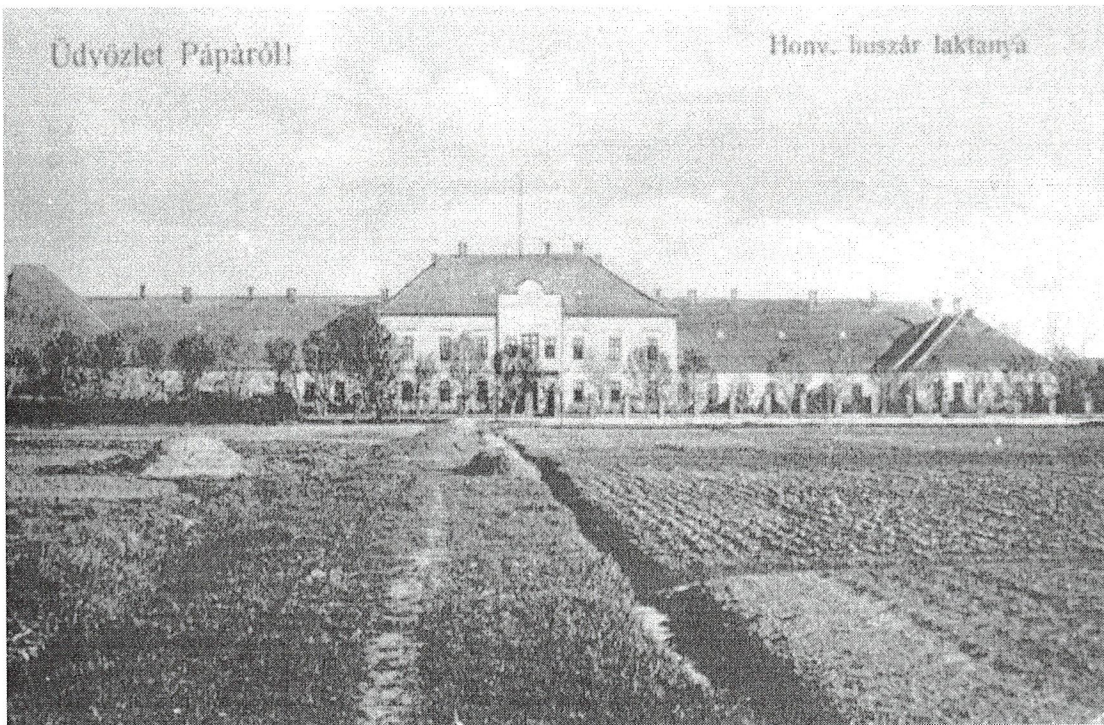
A fotók a Jókai Mór Városi Könyvtár Pápa digitális fotótárában található, felhasználásukat a könyvtár igazgatója engedélyezte.

Üdvözet Páparól!

Honv. huszár laktanya

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánlólevelek

Bolla Kálmán hagyományőrző huszár őrnagy a Pápai Huszár Egyesület elnökének támogató levele mellékelve

3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Dr. Hermann István, Jókai Mór Városi Könyvtár Pápa könyvtárigazgató hozzájáruló nyilatkozata mellékelve

AJÁNLÁS

a Magyar Királyi 7. Honvéd Huszárezred települési értéktárba történő felvételéhez

Pápa katonaváros. Földrajzi fekvése miatt már a középkorban alkalmas volt szinte az egész Dunántúl szemmel tartására. Pápa így komoly stratégiai jelentőséggel bírt, - amint azt a történelmi korok katonai eseményei is tanúsítják.

Törökkel vívott harcok, a Rákóczi szabadságharc pápai eseményei, az 1809-ben Napóleon csapataival vívott ütközet, az 1848-49-es szabadságharc ihászai csatája mind nyomot hagytak a város történelmi és építészeti emlékeiben.

Az 1800-as évek második felétől napjainkig több katonai alakulatnak adott otthont Pápa városa így az 1884-től Veszprémből Pápará áthelyezett 7. Honvéd Huszárezrednek is.

A huszárezred 1884-től 1920-ig állomásozott a városban. Ez alatt a hosszú idő alatt az ezred tisztikara és huszárai a város társadalmi életének szerves részeivé váltak.

Az ezred 1914-ben a Nagy Háború kitörése után néhány héttel a Kelet-Galíciai orosz frontra kapta meg az induló parancsot. Itt hajtották végre az 5. lovas hadosztály keretén belül Gorodoknál azt hősies, de értelmetlen rohamot, amely nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az addigi gyors, nagy tömegben végrehajtott lovas támadások katonai módszerét a továbbiakban nem alkalmazták. A korszerű sorozatlövő fegyverek a korábbiakhoz képest sokkal nagyobb tüzerőt képviseltek, amellyel szemben értelmetlenné vált a nagy létszámmal arcvonalban végrehajtott lovas alakulatok támadása.

A gorodoki roham, amelynek így katonatörténelmi jelentősége van a 7. honvéd huszárezred 24 tisztjének 450 huszárijának és 650 lovának életébe került.

Bruszilow ezredes orosz lovassági tábornok a sebesült magyar huszároknak azt mondta:

„Gyönyörű roham volt. Nem hittem, hogy ma ilyen rohamot végre lehet hajtani. Még a német vasfegyelemről sem tehető fel, hogy józan embereket ilyen támadásra biztasson. A magyar lovasság Gorodoknál örülten bátor, de eszeveszett rohamot hajtott végre”

Ennek a huszárezrednek az emlékei ma is megtalálhatók Pápan.

A huszár laktanya épületei ma is állnak a korábbi tisztikari lakótelep épületei között, amely lakótelepet végre Huszár lakótelepnek ismerik a pápaiak.

Pápa egyik legszebb képzőművészeti alkotása az Esterházy út sarkán a gorodoki lovasrohamnak állít emléket. A dombormű Manno Miltiadesz rajzai alapján Nemes György alkotása. Manno Miltiadesz képzőművész, - huszár hadnagyként vett részt a gorodoki rohamban, ahol megsebesült.

A csata után az alábbi verset írta:

Asztalos, csinálj koporsót,
Egy egész ezrednek valót
Vérbetűkkel, vérbetűkkel
Írd rá eztet:
Itt nyugszik az első honvéd
Huszárezred

A frontra irányított alakulat parancsnoka Gróf Lubienszky János lengyel származású ezredes volt. Emléktáblája a Korvin utca sarkán, - valamikori lakóháza falán található, melyet a Pápai 7. Honvéd Huszárezred hagyományait folytató Pápai Huszár Egyesület és a Lengyel Kisebbségi Önkormányzat állíttatott.

És még egy vers amelyet egy pápai diák tollából származik 1914-ből.

Csákójába rózsa tűzve
Úgy ment el a harci tűzbe
Úgy átölelt úgy megcsókolt
Istenem tán utolsó volt
A csókja

Nem bánám ha vértől ázva
Csonka karral holtra válva
Csak mégegyszer átkarolna
S melegítő két karomba
Pihenne

A Magyar Királyi Pápai 7. Honvéd Huszárezred és annak emlékei hozzátartoznak Pápa város történetéhez. A települési értéktárba való felvételét támogatom.

Pápa 2020. március 22.

Bolla Kálmán
Hagyományőrző huszár őrnagy
a Pápai Huszár Egyesület elnöke

Horváth Ferenc részére

**Pápa Város Önkormányzatának
Települési Értéktár Bizottsága**

Tárgy: Engedély

Pápa, 2020. március 17.

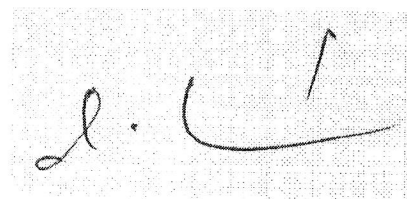
Tisztelt Horváth Ferenc Úr!

A pápai Jókai Mór Városi Könyvtárhoz eljuttatott kérése alapján, hozzájárulok, hogy intézményünk digitális fotótárában található fényképek másolatait Pápa Város Önkormányzatának Települési Értéktárhoz benyújtott javaslatához mellékként csatolja. (A fotók felhasználását egyben a pápai Értéktár Bizottság kiadványaiban is engedélyezem, az eredeti jogtulajdonosokkal történt egyeztetés alapján.)

A fényképek másolatainak felhasználását díjmentesen engedélyezem.

Felhívom szíves figyelmét, hogy a fotókat bármilyen, nem Értéktári, kiadványban, egyéb internetes felületen megjelentetni, harmadik félnek átadni, csak a JMVK Pápa és a jogtulajdonosok előzetes engedélyével lehetséges!

További munkájához sok sikert kívánok!

Dr. Hermann István
JMVK. Pápa Igazgató